

"העולם הזה" שבועון החרשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל אביב, רחוב גורדון 3, מ.ז. 03-232262/3/4. תאריך: 136 • העורך הראשי: אורי אבנרי • ראש המערכת: יוסי ינאי • עורך-תבנית: יוסי שנק • עורכת כיתוב: לילית בוארון • צלמו מערכת: ציון צפריר וענת סרגוסטי • ראש המינהלה: אברהם סימון • מחלקת המודעות: רפי זכרוני • המו"ל: "העולם הזה" בע"מ • מודפס ב"הדפוס החי" בע"מ, תל-אביב, רחוב בן אביגדור • הפצה "גד" בע"מ • גופות צינורגריפה "כספי" בע"מ.

קיא ירי

אין זה מיקרה שהממונה הכלליכול על שרותי-הביטחון דאז, איסר הראל, הג' דיר בספריו את העולם הזה כמי שהיה האויב מס' 1 של המישטר בשנים ההן, ולמעשה כאופוזיציה יעילה יחידה. הראל גם קידש עליו מילחמה: הוא ניסה לת-קוף את העולם הזה מאחור, על-ידי הקמת שבועון חדש (רימון), שהיה משו-

אבק-הקרב של הבחירות התפור, ובנוף הצחיח של חיי-הציבור הישראליים נותר רק מיבצר אחד שמעליו מתנפף דגל השלום: שבועון זה.

מחנה-השלום הישראלי הובס בבחירות האלה והוכה שוק על ירך. תנועת של"י, המיפלגה היחידה בעלת מסר ברור ועיק' בי לגבי פיתרון-השלום, נמחקה מן המפה הפוליטית-פרלמנטרית. שתי קבוצות פולי-טיות סגורות, בעלות מגמה ליברלית כללית — שינוי ור"ץ — שרדו בכנסת רק תודות לוותיקור על כל מסר פוליטי ברור בבחירות. המערך העלים במהלך הבחירות את היונים שבו, סתם להם את הפה ומנע כל דיון על גנייני השלום, מלבד כמה מליצות כוללניות. סיעת-המע' רק, כפי שנבחרה, היא ניצית בעיקרה. תנועת שלום עכשיו חוסלה בבחירות, אחרי שכמעט כל עסקניה הידועים היו דהו כמועמדים או כאנשי-מנגנון של הי-מיסלוגות השונות, ושוב לא תוכל עתה אלא לשמש כמכשיר-עזר גלוי או מוסווה של המערך. בכך נעלמה יעילותה. בכנסת העשירית לא יהיה אף גורם אמין אחד שיוכל לגבש ברצינות תוכי-נית-שלום ברורה ולהאבק עליה מתוך מניעים פטרויטיים — מצב שלא היה קיים כדוגמתו בארבע הכנסות האחרונות.

מיבצר

בודד

המצב הזה מטיל אחריות מיוחדת על שבועון זה — אחריות שלא היתה כדוגמתה מאז שנות ה-50 ושנות ה-60 המוקדמות.

בימים ההם אכן היה העולם הזה הג' רם היחיד בארץ שהיה בעל תודעה צי-בורית רבה ושעסק בעיקביות בגיבוש אלטרנטיבה מחשבתית למדיניותו של דויד בן-גוריון. בסדנה של העולם הזה נולדה לא רק קונספציה חדשה של הדרך לשלום (ברית ישראלית-פלסטינית ודו-

מדם. ניצחון הליכוד בבחירות 1977, ועוד יותר בבחירות 1981, הושג כהדרה-הכי-תות של בית-הספר הישראלי, הממלכתי-דתי והממלכתי שאינורדי-כביכול.

ההשפעה השלישית, המשלימה את הש' פעת הבית ובית-הספר — והדואגת לשי-מורה היומימי — היא השפעת כלי-התיקשות.

קיימת אי הבנה רבה לגבי צורת ההש-פעה הזאת, עיקרה אינו טמון במאמרים בעיתונים, בהרצאות ברדיו ובסימפוזיו-נים בטלוויזיה.

שטיפת-המוח האמיתית מתבצעת באמי-צעות מהדורת-החדשות ועמודי-החדשות. היא פועלת בצורה נסתרת: הבלטת ידי-עה אחת וגניית ידיעה אחרת, הבלטת חלק אחד של ידיעה תוך המעטת חלק אחר, ניסוח כותרת או מישפט ראשון, הבעת-פנים (בטלוויזיה), נימת-קול (ברדיו), גו-דל הכותרת ומיקומה (בעיתונות).

אין כימעט הגנה מפני שטיפת-מוח זו — לא כשהיא מתוכננת במישטר טוטאלי-טרי, ועוד פחות כאשר היא נעשית או-טומטית, מרצון, על-ידי עורכי-התיקשות בחברה דמוקרטית. כי הקורא אינו יכול לנתח פרטים אלה, או אף לשים אליהם לב, הוא מקבל את תוכן עמודי-החדשות ואת מהדורת-החדשות כעובדות אובייקטי-ביות. כוח-השיפוט וחוש-הביקורת שלו אינם מופעלים.

אחת האדם הקורא מאמר בעיון, החו-שב עליו והחליט אם לקבל את מסקני-תיו או לא, אינו מתייחס כך אל ידיעה. זו נראית לו כנתונה. ציבור הקורא במשך

העולם הזה נשאר עתה בודד כמע' לכה — חשוף להתקפות-מצח והתקפות מאחור, הקול הצלול היחיד שישמע ב-רמה בריגע-משבר, כאשר יהיה צורך לאמר דברים שפויים ובלתי-פופולריים, נגד הרוח הלאומית-הקנאית המתגברת והולכת.

נעמוד מול אתגר זה, כמו שעמדנו מולו בעבר, לשם כך נהיה זקוקים לנאמנותם ולעזרתם של קוראינו — של ד.

קוראי העולם הזה לא היו אף פעם קוראים-סתם של שבועון-סתם. הקשר בי-נם ובין "השבועון המסויים" היה תמיד הרבה יותר חזק ועמוק. עתה הזמן להדק אותו.

שטיפת

המוח

עתה גם הזמן לערוך חשבון-נפש ציבורי של ישראל היפה והשפויה.

המציאות שהתגלתה בבחירות 1981 היא מפחידה. המערך לא העז להתמודד עם התורה הלאומית-הדתית של הליכוד, ומי שניסה להתמודד — הובס. בקרב הדור הצעיר השיגו הליכוד והתחיה רוב מוחי-לט. ההמונים של בני "עדות המזרח" הלכו שולל אחרי התורות הלאומניות ביו-תר. פירוש הדבר אינו רק תבוסה להש' קפת-העולם הישראלית השפויה, אלא גם מירשם לתבוסות עוד יותר חמורות בעתיד.

אין זו תופעה פוליטית בלבד. זוהי תופעה חינוכית, תיקשורתית.

שנים סוג מסויים של ידיעות, אינו יכול אלא לפעול על פיהן. כמחשב המתוכנת בצורה מסוימת, אין לו ברירה אלא לתת את התשובות המתבקשות מן התיכנות. ציבור הבוחרים של 1981 הכריע כפי שהכריע בהתאם לתיכנות הזה. הוא פעל כפי שמתבקש מראית הנוף העולמי האר-צי, המשתקף מדי יום באמצעי-התיקשו-רת. מכיוון שתמונה זו זהה בכלום — החל בטלוויזיה וכלה בכל העיתונות היו-

שלוש השפעות מעצבות את דמותו של אדם, לגבי תפיסותיו הפוליטיות: הבית, בית-הספר ואמצעי-התיקשות.

בבית יונק הילד את תפיסותיו מן ההור-רים — שהם (בתלקם) חניכי בית-הספר הישראלי, והמושפעים מדי יום על-ידי כלי-התיקשות.

בית-הספר הישראלי הוא חממה לגיי-דול גוע שוביניסטי, בעל תפיסה לאומנית

פע בכל הקרנות של שרותי-הביטחון, ושנועד לחסל את העולם הזה פרסית, את-רי משרתה זו לא הושגה על-ידי שורה של פצצות התקשיות ומישפטים. חגורת-הבדידות של העולם הזה נפרצה כאשר קמה ב-1965 תנועה פוליטית אשר ינקה בגלוי את רעיונותיה משבועון זה (העולם הזה — כוח חדש). מאז, ובגילי-גולים שונים, התרחב המאבק, נוצרה חוית שנייה בכנסת וחזית שלישית ברחוב. כמה

בהתפזר אבק-הקרב של הבחירות, נותר רק מיבצר אחד

שמעליו מתנופף דגל השלום ושפיות-הדעת: השבועון המסויים

מית — לא היתה לציבור ברירה. שני הגושים הפוליטיים הגדולים, שלא נותר כימעט הבלד ביניהם לגבי הדרך המדינית והחברתית, עוצבו על-ידי אנ-רים שגדלו בבית הישראלי, שהוכנו ב- (המשך בעמוד 16)

בלי משוא פנים

צרה, שינאה לעולם "הגויים", גישה פא-ראנואידית לעבר היהודי, וחוסר ביקורת-עצמית. כל עוד קיים בית-הספר כמו שהוא, על תוכנית-הלימודים שלו, צי-בורים שולו והאווירה הכללית השור-רת בו, אין תיקוה לתיקון לאומי. אני מרבה לצטט בהקשר זה את הי-אימרה המפורסמת של דוכס ולינגטון, הי-מצביא הבריטי, שאמר כי-הניצחון בקרב של ווטרלו הושג במיגרשייה-הספורט של (בית-הספר) איטון. באותו בית-הספר התחנכו ועוצב אופיים של בני האצולה הבריטית, ששימשו כקצינים בקרב העקוב-

וכמה תנועות, שכולן ינקו את רעיונותיהם מן העולם הזה (ושרוב מנהיגיהן קראו שבועון זה מאז ימי נעוריהם) פעלו במי-שורים ובשיטות שונות. בבחירות של 1981 חוסל נוף זה. הכנסת הפכה מידי-ב-שמה, שבו מתרוצצים שני גושי-עסקנים. שולטים בה אלופי השחי-תות והכפיה הדתית, שום קול צלול של שלום ורפורמה פנימית לא יתנשא בה. הבמה הפוליטית התרוקנה מכוחות פרי-ליטיים יעילים, המסוגלים לנהל את המא-בקים. בכלי-התיקשות השתררה אווירה של פחד ונכונות.

קיום בשתי מדינות לאומיות שכנות), אלא גם תפיסה מרחבית חדשה (השתלבות ישראל במרחב השמי). טכניקה להשגת השלום ("מטכ"ל לבן") תפיסה גלובלית חדשה (ישראל כחלק מהעולם השלישי). מעבר לזה נולדה בסדנה זו הביקורת השי-טתית הראשונה של המישטר הקיים בארץ (המהות הפיאודלית של המיפלגות הוותיקות, הסממנים האנטי-דמוקרטיים של המישטר הבן-גוריוני, הכפייה הדתית, הי-שחיתות של הממשד, וכו'). כל זה לא נעשה כפרוייקט אקדמאי, אלא במהלך מאבק שבועי חריף וצמוד.